

УКРАЇНСЬКА  
Л. 2497  
МУЗЕЙ АРХІВ

UKRAINIAN NEWS

Передплата і пересилання: поштамт Ulm (Donau) Виходить двічі на тиждень: у середу і суботу.

Дозволені: Authorized by European Com. Civil Affairs Division - APO 757 - AG 383.7 - GEC-AGO - 11. März 1948  
Гроші пересилати: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm.  
Ціна на місяць з поштовими витратами 8 НМ. Часопис висилається після одержання грошей.

# Українські Вісті

Ціна - Preis 1.- НМ.

UKRAINISCHE ZEITUNG

Verlags- und Versandpostamt: ULM (Donau) Erscheint zweimal wöchentlich: Mittwoch und Samstag  
Lizenz: Authorized by European Com. Civil Affairs Division - APO 757 - AG 383.7 - GEC-AGO - 11. März 1948  
Zahlungen: Bankkonto Nr. 01714 Bayerische Hypotheken- u. Wechselbank, Fil. Neu-Ulm  
Bezugspreis: Durch Postbezug im Monat RM 8.- ausschl. Zustellgebühr. Das Abonnement ist imvoraus zahlbar.

Субота, 27. березня, 1948 р. — Число 26 (178) Рік IV

Samstag, 27. März 1948 — Nr. 26 (178) Jahrgang IV

### Трумен радиться з головнокомандувачами

ВАШІНГТОН (Дена). 23 березня. Як довідуємось з повідомлень французької пресової агенції АФП, на вівторок президент Трумен скликає в Білому Домі конференцію, в якій візьмуть участь: шеф генерального штабу американських збройних сил генерал Омар Бредлі, головнокомандувач повітряних збройних сил генерал К. Спац і головнокомандувач американської морської флотії адмірал Л. Девфелд.

### Тотальна війна в Китаї

НАНКІН (ЮП). 22 березня. Генералісімус Чанкайшек опрацював новий план "тотальної війни" проти комуністів, що здійснюватиметься разом з земельною реформою. На місці доперішнього шефа генерального штабу генерала Ченчена призначити генерала Гоїчана, який шойно повернувся з США. Земельна реформа, що провадитиметься під мотом "Землю селянинові", почнеться спочатку в центральному Китаї, бо національний уряд одержує з цих теревів найбільшу частину своїх харчових продуктів і найбільше рекрутів.

### Фінська делегація в Москві

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). 23 березня. В понеділок до Москви прибула фінська делегація, що провадитиме в советській столиці переговори в справі укладення фінсько-советського пакту. По прибутті до Москви фінський міністер закордонних справ К. Енкель заявив: "Фінська делегація, що вірить у взаємне зрозуміння і добру волю обох сторін, щиро сподівається, що успішні і задовільні для обох партнерів наслідки переговорів стануть дальшою гарантею дружби і взаємного довіря між Советським Союзом та Фінляндією."

### Термінова допомога Австрії, Франції й Італії

ВАШІНГТОН (Дена-Ройтер). 23 березня. Після півгодинних дебатів палата депутатів схвалила в понеділок термінову допомогу Австрії, Франції й Італії, розміром 55 мільйонів доларів на час до остаточного затвердження довготермінової допомоги Європі. Сенатський комітет політичних справ так само одностайно схвалив законопроект про надання допомоги Китаєві розміром 463 мільйони доларів терміном на 1 рік.

### Військова адміністрація залишається надалі

Державний департамент не перебирає на себе ніяких повноважень

ВАШІНГТОН (Дена-Ройтер): 23 березня. Як повідомлено у вівторок у Білому Домі, американський уряд обличив свій план—з 1 липня підпорядкувати адміністрацію американської окупаційної зони Німеччини цивільним установам державного департаменту. Американські окупаційні збройні сили і надалі триматимуть у своїх руках контроль

## Папанек обвинувачує Советський Союз

Рада Безпеки розглядає чилійську скаргу — Папанек виступає в ролі свідка — Звернення п'ятох східноєвропейських країн до Чіле

ЛЕЙК САКСЕС (АП). 23 березня. Рада Безпеки в понеділок ухвалила допустити д-ра Яна Папанека, колишнього чехо-словацького делегата при ООН, до участі в дебатах з приводу державного перевороту в Чехо-Словаччині. Цю пропозицію подала Аргентина. СССР та УССР голосували проти. Проголошення наслідків голосування демократичні делегати зустріли гучними оплесками; безпосередньо після цього д-р Папанек сів на своє місце за столом, поруч з советським представником. Він сказав: він доведе, що Советська Росія викликала комуністичний державний переворот у Чехо-Словаччині. Зупинившись на російсько-чехословацьких взаєминах з часу закінчення війни, він намагався показати, як Росія чинила щораз більший тиск на пражський уряд. Президент Бенеш

йому нібито заявив, що якийсь час вояки червоної армії тримали його, Бенеша, ізольованим від світу. Також перед чехо-словацькими виборами в травні 1946 р. Совети почали перекидати свої війська через кордон. Цей рух військ припинено лише після рішучих інтервенцій з боку Бенеша й Масарика. Минулого місяця повторилося те саме. На особисте домагання Сталіна Чехо-Словаччина свого часу скасувала своє рішення брати участь у Маршалавому пляні. Президент Бенеш підготував три різні промови, але комуністи заборонили йому їх висловити, — сказав Папанек. Державний переворот 22 лютого підготував міністер-президент Готвальд та ще деякі інші, що під час війни перебували в СССР. Наприкінці д-р Папанек сказав: він гадає, що Бенеша комуні-

сти тримають тепер під арештом. Представник СССР і УССР, а також новий представник Чехо-Словаччини назвали Папанека зрадником свого народу. Після одностайної промови Папанека англійський делегат Кадоген гострими словами висловився з приводу комуністичної тактики. Чехо-словацький заколот вчинено, як він сказав, за звичним взірцем — наказами Москви. ЛОНДОН (АП). Політики п'ятох східно-європейських країн, що живуть за кордоном на вигнанні, звернулись до Чіле з проханням порушити в ООН справу розслідування подій, наслідком яких в їхніх країнах до влади прийшли комуністи. Йдеться про політиків з Югославії, Польщі, Болгарії, Румунії й Угорщини.

## За ревізію італійського мирного договору

Дипломатичний наступ західних союзників — Югославія протестує — Прихильні відгуки на Заході

ПАРИЖ (АП). 23 березня. Французький уряд звернувся до Советського Союзу з проханням піддати ревізії італійський мирний договір. Советському послові Богомолу передали ноту, з якої виходить, що Франція, Великобританія і США одностайно вважають таку ревізію за потрібну. Наведено три причини: неможливість погодитися у Раді Безпеки щодо призначення губернатора Триєсту; заходи Югославії в її секторі Триєсту, що нагадують прилучення цього сектору до югославської території і, нарешті, переважна італійська більшість у Триєсті.

БЕОГРАД (Дена-АФП). Югославський міністер закордонних справ Сіміч заявив, що Югославія ладна досягти згоди в питанні Триєсту, але щоб переговори відбувались у дусі переговорів між югос-

лавським міністер-президентом Тіто і генеральним секретарем італійської комуністичної партії П. Толіятті, що відбувались кілька місяців тому. Тіто пропонував тоді повернути Триєст Італії, якщо Югославія натомість одержить провінцію Горіну, що розташована на північ від вільного міста Триєсту. Конференція ООН в справі свободи інформації ЖЕНЕВА (АП). 23 березня. У вівторок, в присутності 300 делегатів з понад 50 країн ООН, у Женеві відкрилась велика міжнародна конференція в справі свободи преси й інформації. Конференція викладе свої "думки про права, обов'язки і практику, що їх містять у собі поняття свободи інформації". Відкриваючи конференцію, заступник генерального секретаря ООН Б. Кочен підкреслив, що нині нагоді не одержують правдивої і повної картини світових подій.

### Атомові бомби... в Середземному морі?

ОМАГА (Небраска). 23 березня (АП). Найбільша частина американської морської флотії перебуває тепер у Середземному морі, і деякі кораблі мають на борту атомові бомби. Так заявив у понеділок республіканський депутат із Небраски А. Л. Міллер. На одному зібранні республіканської партії Міллер сказав: "Я переконаний, що протягом 48 годин ми почуємо про вибух атомових бомб, якщо Тіто схоче вдарити на Триєст абож росіяни спробують витиснути нас з Німеччини..." З приводу тверджень Міллера представник американської морської флотії у Вашингтоні заявив: "Депутат Міллер, очевидно, фальшиво поінформований. У Середземному морі перебувають лише чотирнадцять бойових одиниць американської флотії, і ні на одному кораблі немає ні одної атомової бомби."

### Причини палестинського рішення

ВАШІНГТОН (АП). 23 березня. Кореспондент агенції "Асошіейтед Прес" Джон Гайтнер пише: як у Вашингтоні припускають, Росія і нафтові інтереси США — це два фактори, що найбільше спричинились до рішення США не підтримувати пляну поділу Палестини. Деякі ознаки вказують на те, що відповідальні державні мужи не побажали взяти на себе ризик одночасно вислати до Палестини американські й советські війська, щоб забезпечити мирне здійснення пляну поділу. Крім того, США не хочуть ставити на карту свої важливі нафтові інтереси в арабських країнах і на Середньому Сході.

### Рефлексії дня

#### Психологічний Сталінград

"У світовій історії є часи, коли мудріше діяти, ніж зволікати", — сказав президент Трумен у своїй знаменитій промові. Весь минулий тиждень проходив під знаком усвідомлення і реалізації цієї простої істини. Якщо говорять, що є дні, коли формується доля світу, то не буде перебільшенням назвати минулий тиждень саме такими днями. Слідом за промовою американського президента, що її не без підстав порівнюють з історичною т. зв. "карантинною промовою" покойного Рузвельта в 1938 р., в якій він застерігав Гітлера від агресивних намірів, та підписанням брссельського пакту почався дипломатичний наступ західних союзників. Ревізія палестинського питання, пропозиції повернути Триєст Італії — його перша фаза. 29 листопада 1947 р. сесія ООН 33 голосами проти 13 (10 утримались) ухвалила поділити Палестину на жидівську й арабську держави. За поділ голосували США, СССР і Франція. Дві великодержави — Великобританія й Китай — утримались від голосування. Рішення ООН викликало незадоволення серед арабів, і вони готувались до свашенної війни. 19 березня 1948 р. США заявили про свою відмову підтримувати плян поділу Палестини. Вони прийшли до висновку, що мирним шляхом не можна досягти такого поділу. Цю місію могли б виконати тільки збройні сили ООН, але Совети унеможливили створення таких сил. Тому по роллю мали б фактично перебрати США й СССР. А що США не мають достатньої кількості війська, щоб перекинути його до Палестини, то по суті це означало б дати змогу червоній армії порядкувати в Святий Землі й загрожувати потім американським інтересам на Середньому Сході. Крім того, підтримуючи жидів, американці могли втратити прихильність арабів. Очевидно, такі і подібні міркування призвели до ревізії палестинського питання. Якщо вірити повідомленням преси, всі ознаки вказують на те, що захід переживає дні великого перелому. Рішучість спротиву проти комуністичної агресії — це справжній психологічний Сталінград західних союзників, Сталінград у тому сенсі, що він знаменує собою кінець тотального відступу заходу перед тотальним наступом Сходу. А. РОМАШКО



Допомога Греції і Туреччині  
Міністер військових справ Дж. Форрестель, голова політичного комітету Ч. Ітен і державний секретар Маршал обмірковують письмову заяву про американську допомогу Греції і Туреччині. (Дена-НІТ-Більд)



До демсії чехо-словацьких дипломатів  
На фоті: чехо-словацький посол у Вашингтоні Ю. Славик, що на знак протесту проти комуністичного перевороту в Чехо-Словаччині подався до демсії, залишає будинок чехо-словацького посольства. (Дена-НІТ-Більд)



Улас САМЧУК

## До Третього З'їзду МУР'у

Мотиви постанови нашого творчого об'єднання письменників МУР'у його мета загальна, його конкретніші завдання — все те речі, про які вже досить у нашій пресі було сказано. Тепер, по трьох роках чинності МУР'у, виникають деякі нові питання, що напрошують на відповідь. Організація українських письменників стоїть перед тим етапом, коли, очевидно, її члени будуть змушені новими обставинами перейти на інший спосіб життя і праці тут, на вигнанні.

Час змушує нас бути на сторожі. Загальна ситуація у світі дає зрозуміти, що наростання великого світового конфлікту робить поступку і наше громадянство на вигнанні мусить бути завжди готовим зустріти нові події в кожному разі бодай морально підготованими. Перш за все ми повинні наново перевірити передовсім наше національне і людське сумління, повинні старанно змагатися до ліквідації решток всіх тих, часто неприємних конфліктів, що свого часу так хвилювали всіх нас. Ми повинні всі, без різниці політичних і свідомих інших особистих переконань, набути собі те загальне і основне переконання, що ми передовсім сини і брати одного і того ж народу, який має перед собою дуже важке, складне завдання, рішення якого мусить за всяку ціну стати.

Такі вимоги стосуються у нашому середовищі письменників передовсім до себе. Ми люди, що є зобов'язані не тільки тепер, перед сучасністю, але і перед майбутнім. Ми залишаємо за собою слід у наших працях, у нашому слові і тому ми ще в більшій мірі повинні вимагати від себе суворої підпорядкованості цим всенародним і також вселюдським вимогам. Свідома людина — та людина, що завжди шукає і знаходить рішення. Рішення тих проблем і завдань, які ставить перед нею обов'язок людини.

Наше об'єднання письменників проіснувало три тяжкі вигнанські роки. Колишні наші нападники з величезним зацікавленням ходитимуть по слідах, де ступали ноги нашого вигнання. Це час, коли важиться і відважується на страшному суді історії кожному по заслугі. Було б великим нещастям, щоб під час такого суду ми забули настільки, щоб втратили почуття реального.

За ці три роки ми не дармували. Кожний з наших колег, як нам відомо, був обложений книгами, папером. Кожний від ранку до вечора був прикований, без огляду на місце, до свого робочого стола. Ще не всі мають нагоду бачити працю, що наш колега за цей час виконав, але ми певні, що така нагода ще буде і всі, навіть ті найбільші скептики, переконані, що ми з вами тут не дармували.

І коли брати МУР'у його провід і його членство, то ми з почуттям повної відповідальності твердимо, що його праця буде дуже і дуже великим вкладом в історію розвитку рідної культури. Знаю, що скептики будуть перечитати, але я б не сповнив свого обов'язку до кінця, коли б не мав відваги ствердити цього факту.

Зараз величезною нашою турботою є пробити доступ нашій літературі до світових ринків і діяння, до світового читача. Ми вперто над цим працюємо. Ми прийшли до переконання, що нас не пускають у світ не тому, що ми не маємо чого світові сказати, а тому, що світ ще настільки бідний, що не хоче нас розуміти з тих простих причин, що ми, мовляв, «не державний народ», а ще, на більший йому сором, тому, що світ не хоче «ображати» тих, що нас поневолюють. Невдамо ми мали нагоду переконатися, що це так, з прикладу наших польських колег. Отож польським колегам на еміграції відняти право творити в Лондоні свій Пен-Клуб і також відмовили участь польському Пен-Клубові у з'їздах Пен-Клубів світу. Це сталося тому, бо Польща, мовляв, зараз репрезентується не еміграцією, а тими, що залишилися в

краю. А одночасно саме той Лондон, що такі мудріші випишує для своїх б'ютих союзників, збирається вести війну зі злом, що йде з того самого Сходу.

Знаємо ці мудрування тих бідних людей, що не знають чого хочуть, бо є далекі від сприняття світу, в якому знаходяться. Але це не є ніяк відрашуючою перешкодою для нас. Ми будемо, разом з іншими народами, що знаходяться у такому ж, як ми, положенні намагатися таке наставлення світу переборювати і наші правліні вимоги ставити в правдиве світло.

І для цього мусимо мати також цю нашу організацію. Деякі наші земляки, замість того, щоб нам сприяти, скалозублять і потирають руки від вдоволення з наших невдач. На здоров'я їм. Ми переконані, що майбутність не дуже то схвалить таке скалозубство. Ми потребуємо не скалозубства, а допомоги. Нашу організацію повинні підтримати всі наші люди, що почуваються до обов'язку творити будучість народу. Потребуємо допомоги матеріальної, потребуємо моральної підтримки. Ми зараз наві'язали зв'язки з тими нашими сусідами, що так само, як ми, втратили батьківщину, і маємо нагоду переконатися, що у них ця справа стоїть значно краще. До нас звертаються люди зі всіх кінців світу, нас завалюють різними справами, але ми, на жаль, так слабо стоїмо з канцелярською технікою, що навіть не маємо змоги всіх тих справ полагодити. (При цій нагоді прошу ласкаво вибачити мені, коли хтось не дістав від мене відповіді. Це не зла воля, а обставини, серед яких ми живемо). Не маємо технічних сил і, будучи переобтяжені своєю творчою роботою, ми не маємо часу на організацію цієї справи. Нам, на нашу думку, повинно допомогти громадянство, а передовсім ті організації, яких обов'язком є таку роботу перевести. Це є абсолютно неправильно, що кожний і той найменший урядовець лютого комітету за свою працю дістає винагороду з громадських

коштів, а правління Об'єднаннях Мистецтв чи правління МУР'у повинно виконувати у безліч разів більшу роботу без ніякої винагороди. Кажу це не тому, що я сам ту роботу мушу переводити (я кожної хвилини можу від тієї роботи відійти), але тому, що при такій постановці справи ми не зможемо в ділянці організації наших мистецьких справ нічого зробити і то виключно з тих причин, що у нас до цього часу покутує дуже неправильно, провінційне, закукуричене поняття, що, мовляв, справи культури, а особливо мистецтва, це є турбота самих мистців. Ні! У культурних людей, це турбота громадянства, держави, на це є пілі міністерства, а у нас, коли ми позбавлені міністерств, а маємо всього тільки ЦПУЕ, то якраз воно — ЦПУЕ мусить тією справою цілком поважно і на всю ширину зайнятися. Нам не вистає самих побажань, бо ми вже діємо. Ми працюємо і хочемо далі працювати.

Правління МУР'у висловлює також побажання, щоб на цей з'їзд прибуло по можливості більше членства. Назриває потреба деяких реформ організації, як рівнож зміни людей, що до цього часу вели роботу проводу. Ми вважаємо, що цей «гоноровий» обов'язок роботи мусить бути розподілений так, щоб не тільки одні весь час насолоджувались тим «гонором», а це мусить стосуватися кожного члена об'єднання.

І ще одно: просимо ще раз всі наші політичні партії дивитися на нас як на непоправних надпартійників і брати нас в такому «недокінченому» вигляді, якому ви нас бачите. Те, що ми десь з кимсь говоримо, чи десь друкуємося, це прошу повірити, ніяка прналежність до «нас», чи до «не нас», а це звичайне собі таке поступовання людей, які не потраплять жити дійсно «по-українськи». Це я висловлюю, за дуже незначними винятками, думки всіх колег, організованих не тільки в МУР'і, але організованих у всіх наших мистецьких об'єднаннях. Хтось нам мав за зле, що ми хочемо всім подобатися. Неправильно. Хочемо не тільки всім, але і завжди подобатися.

## Нова тактика французьких комуністів

Можна думати, що незабаром Комінформ розпочне свої політичні атаки на різних ділянках життя у Франції й Італії, двох державах, найбільше висунутих на захід. Після «генеральної релетиції» в Празі, а перед тим у Будапешті, Торез і Толп'яті вирішили іншими засобами і методами посприяти шасті і, так би мовити, зсередини зирвати всі плянові зусилля демократії щодо політичного і господарського оздоровлення Франції й Італії, бо на вилвертій заколот покищо вони не наважуються.

Французький коаліційний уряд Шумана справді робить героїчні зусилля, щоб розв'язати найпекучіші господарські питання і забезпечити промисловість сировиною, а населення кінцевими харчовими продуктами. Шляхом різних фінансово-торговельних переговорів Маєрові владі тимчасово спинити інфляцію, припинити страйки і внести в гущу населення заспокоєння. Звичайно, це ґрунтовно не розв'яже всіх проблем, це лише тимчасовий маневр до того часу, поки не почеться реалізація широко задуманого пляну господарської відбудови західної Європи за проектом Маршала та доки не стане на ноги Західно-Європейський Союз.

У внутрішньому політичному житті щораз яскравіше виступає здорова течія: Франція мусить за всяку ціну знайти свій шлях для поборення політичних і господарських труднощів, орієнтуватися, насамперед на внутрішній здоровий політичний сил і перестати орієнтуватися на «вулицю», на настрої, які, до речі, у французів досить часто різко змі-

нюються. Ці тверезі думки здобувають собі щораз більше прихильників у колах різних політичних угруповань від правих до лівих, за винятком, звичайно, комуністів, і на цьому єдиному ґрунті Шуманові досі щастить знайти підтримку для своїх практичних заходів. Зокрема варто відзначити дві обставини: Франція йде на значні поступки в своїй міжнародній політиці, зокрема щодо Німеччини та її ролі в Маршаловому пляні. Генерал де Голь змінив на ходу свою тактику щодо уряду і в деяких питаннях (той ж Німеччина), в основному погоджується з цим курсом внутрішньої і міжнародної політики, що її започаткував Шуман. Отже, політично розглядаючи сьогоднішні події у Франції, можна сказати, що вона розізнала своїх друзів і ворогів і, взявши курс на внутрішню консолідацію національних сил, намагається створити спокійні умови для своєї господарської розбудови в майбутньому. Якщо два-три місяці тому вона не мала ясних поглядів на напрямки внутрішньої і зовнішньої політики, то, безперечно, тепер вона знає, з ким і проти кого, знає свій шлях, розуміє своє значення і призначення в справі оздоровлення Західної Європи.

Саме це й не подобається комуністам на чолі з Торезом і Дюкло, проти цього готуються нові атаки Комінформу за вказівками з Кремля.

У чому нова політична тактика французьких комуністів?

Після невдалого генерального страйку наприкінці минулого року комуністи втратили багато членів і

## Протокол таємного засідання югославських комуністів

Швайцарський журнал «Орієнтування» (ч. 20, стор. 192, 1947 р.) подає текст виступу маршала Тіто на одному таємному засіданні виконавчого комітету югославських комуністів. Засідання відбулося за зачиненими дверима, і його учасниками були лише значні комуністи, що мають особливе довір'я в Тіто.

Тіто сказав: «Товариші! Я дуже обтяжений важливими біжучими справами, проте вважав кінцевою своєю присутність на цьому засіданні, бо тут вирішуватимуться питання, зв'язані з кінцевою ліквідацією реакції в Хорватії...»

Не потрібно ще раз повторювати, хто стоїть за спиною цієї реакції, прагне в цій галузі створити нову незалежну державу — Хорватію (з місця: Ніколі) з метою створення плацдарму для нападу на балканський пролетаріат, на слов'ян і на братерський Союз. Нас, проте, це не лякає... Поперше тому, що ми маємо добре озброєну армію, що не лише спроможна захистити наші кордони, а й прогнати і ті кілька гангстерських дивізій, які розміщені в Австрії та Італії. Ми цілком приготувані до того, щоб пустити їх фльогу на дно Адриатичного моря... Наша армія забезпечена кращою зброєю.

Російська військова промисловість випускає щомісячно понад 30.000 танків і гармат, мільйони кулеметів й інших ролів легкої зброї. В розпорядженні російського Верховного Командування є понад 150 дивізій, спроможних протягом 48 годин взяти Париж, знітаючи на своєму шляху все, що буде їм на перешкоді...

Кілька тисяч розбишак, що перебувають у словенських лісах, мають другорядне значення, хоч вони нам також школять, проте не стільки, як ті десятки тисяч агентів, що шпигують за нашою діяльністю і в незрозумілий спосіб інформують Вашингтон про наше внутрішнє ста-

новини. Наші друзі в Америці повідомили Казановича, що американське міністерство закордонних справ змогло встановити свій таємний контроль навіть над діяльністю нашої партії. Конче потрібно вжити термінових і енергійних заходів. Кожен мусить сам перед собою поставити таке завдання. Не досить бути на сторожі лише в бюрі... Треба придивлятися якнайближче до кожного окремого факту, вивчати обставини і не замовчувати, що в рядах нашої партії, а в Хорватії насамперед, є саботажники і диверсанти. Їх потрібно викривати і нещадно нищити. Розрахунки з емігрантами можна покищо відкласти на бік. Це питання залиште мені, і я візьмуся до його вирішення, так би мовити, «насамоті». Потрібну амністію ми, звичайно, дамо, папір, як відомо, все витримає. (У залі сміх). Важливий не сам факт, що 7000 чи 10.000 мерзотників потраплять до наших рук, важливо насамперед те, що ми припинимо зв'язок і перешкодимо рішенню Трумена переселити їх до Америки. Ми мусимо виграти час. Сутячка з Америкою неминуча. Це питання кількох тижнів. Проте, якщо американцям удасться об'єднати хоч би кілька сот тисяч емігрантів у з'єднання і літаком висадити їх на нашу територію, то нашої партії загрожуватиме велика небезпека.

Товариші! Ви всі добре знаєте, що плян примусового продажу не виконано навіть на 50%. Наш селянин хитрий, лукавий і упертий. З його голови й паладею не виб'єш вію в «Боженку» і рятівницю Марію... Якщо духовенство надумало б церковним дзвоном закликати наше селянство до повстання, то ви можете не сумніватися, що все селянство його підтримає. А зброю селянство має також. Отож духовенство слід знешколати. Я дав потрібні вказівки щодо цього Бакарчу, залишається тільки почати роботу. Часу у нас не дуже багато... Подав А. РОЗУМОВСЬКИЙ.

симпатиків серед французького робітництва, надто ж у лавах Генеральної Федерації Праці. Муниципальні вибори показали, що їх шанси захиталися. Після останніх подій в Чехо-Словаччині, їх престиж в робітничих колах ще більше підупав, вони принишкли, але не здаються. Навпаки, вони збирають усі сили, щоб відвоювати свої позиції. Відмовившись від фронтальної атаки, вони обсалдують всі чоловічі пости своїми людьми, щоб звідтіля вести свою руйнівну роботу. Це ще не все — вони пролізуть до всіх інших політичних угруповань, до ворожих профспілок і там зсередини своїми максимальними домаганнями намагаються зламати або захитати єдність французів. Так, використовуючи незадоволення селянства низькими цінами на хліб та харчові продукти, комуністи намагаються їх перевертати на свій бік, щоб тільки звести нанівещ економічні заходи уряду Шумана. Таку саму політику вони провадять і серед ремісників. Це роблять свідомо, пляново, бо потуранням хвилево незадоволених селян і ремісників вони гадають поповнити свої кадри і паралізувати все, що скероване на оздоровлення Франції в цілому.

Особливо цікава їх тактика відносно партії ген. де Голя. На думку комуністів, де Голь повинен тепер прийти до влади, неофіційно вони його навіть підтримують, щоб на другий-третій день підняти проти нього обурені маси і перевертати в хаос владу в свої руки.

Одне з популярних гасел дня — це вибори до парламенту. Комуністи не роблять собі великих ілюзій — хай, мовляв, де Голь завоює собі

більшість, а з реакцією ми впорасмося.

Ця нова підступна комуністична тактика — тактика комуністів без різниці націй — нам, українцям, добре знає. Цей курс большевської «політграмоти» ми засвоїли. Але постає питання: чому Захід так мало цікавиться вивченням визвольної боротьби народів Східної Європи, що могло б їм відкрити багато дечого, яке московські большевики намагаються сьогодні перенести якнайбільше на Захід. А жаль, бо це відкрило б очі багатьом поплентачам та симпатикам і назавжди відлікувало б їх від всяких хвороб «дитячої лівизни».

В. Ває

## До уваги наших передплатників

У зв'язку з тим, що дотеперішній порядок передплати через пошту виявився незручним, з 1-го квітня запроваджується такий порядок:

1. Всі нові передплатники надсилають безпосередньо передплату до адміністрації «УВ». Новий Ульм, Людвігштрассе 10.

2. Всі, хто раніше передплатив наш часопис через пошту, доставитимуть газету й надалі без зміни, аж до вичерпання передплати. А після просимо надсилати заявки й передплату до адміністрації «УВ». Через пошту нової передплати відтепер не прийматиметься.

3. Всіх передплатників без винятку ласкаво просимо, в інтересах усунення плутанини й непорозумінь, надіслати до адміністрації «УВ» свої точні адреси, чітко написані друкованим шрифтом. Надіслати якнайшкоре, по змозі до 1 квітня.

Адміністрація «УВ»



# Література і Мистецтво

## В дзеркалі страшної доби

(Нова прем'єра студії Гірянки „Зайві люди“ — інсценізація повісті „Санаторійна зона“ М. Хвильового)

В залі був дивний настрій. Публіка під час дії, як і під час антракту, сиділа в, здавалось, напруженій мовчанці. Майже не було оплесків. В той час, коли Анарх, спаралізований духом, лежав розпластаний на лонг-шезі, а по задньому тлі слизько просувалась тьма Карно і мрійна чиста Катря сповідала зневіреному революціонерів свої думки, — видатний український поет, що сидів біля мене, раптом шепнув мені на вухо:

— Як ви думаєте, що почуває в цю хвилину публіка?  
— Публіка? Мені здається, вона кам'яна.

— А я думаю, що нерви можуть тріснути, коли ворухнешся. Така страшна і гола дійсність в таких стислих картинах. Після цієї вистави я зовсім інакше і цілком позитивно оцінюю Хвильового.

Після прем'єри — відгуки, оцінки, листи і записки. Один глядач прислав до режисера згорнений вчетверо папірець: „Артисти грали, як молоді боги. Коли в „Оргії“ жінки були неможливі, вчора були „zum Küssen“. А щодо твору: Хвильового може драматизувати тільки Хвильовий. Закінчення — ad usum delphini — разить. Другий акт убивчий своїм діалогом і браком акції. Я глибоко переконаний, що Хвильовий не був би задоволений прем'єрою. 98% слухачів не зрозуміли інтенцій автора“.

Авторитетний мистець і авторитетний громадський діяч — дві оцінки, два протилежні полюси. А глядач? За нього, правда, пробує говорити громадський діяч. Тим часом глядач масово прийшов і на другу виставу цієї прем'єри і так само з мовчанкою, при якій було чути літ мухи, простежив невидане дійство. Суперечки в оцінках у таборі думають оформити літературним судом над прем'єрою.

Може автор інсценізації не вправся з дійовістю другого акту, може загалом дуже жива, цікава і складна Майя наприкінці вистави зненацька надто резонерськи прощається з глядачем, може... Хвильовий і не був би задоволений прем'єрою. Бож ні один інсценізатор на світі не замінить ніколи автора, а тим паче такого, як Хвильовий. А все ж ми вперше побачили на сцені в багатогранній, мистецьки зробленій призмі людських душ великий і страшний світ советського життя. Більше того, в цьому советському світі присутні фатальні риси того життєвого стилю, який непомітно сьогодні кристалізується на земній кулі і далеко поза межами СРСР. Мороз іде по спині, коли раптом помічаєш, що психологічна „Санаторійна зона“ з її зайвими людьми присутня також і в багатьох емігрантських таборах... Виникає зрештою дуже проста думка, що СРСР є дитиною сучасного всесвіту...

Ідея вистави гранично ясна. Її не можна трактувати протилежно, хоч вона і розбігається десятками різноманітних думок, переломлень і почувань. Крайній революційний радикалізм, що ставить на карту все і ціною блискавичної найвищої жертви та самопожертви одним ударом хоче перетворити земне пекло в земний рай — цей доккіхотський романтичний порив в кінцевім рахунку лише поглиблює кризу, лише зміцнює темні і безвихідні ситуації людства. А люди, що кинули себе на здійснення такого чуда перегорать на попіл, стають зайвими. Над їх живими трудами запановує знову міщанська твань: свиня, шпик, ненажера, насальник і кар'єрист, тобто типи, з погляду високих думок до людини, теж зайві і навіть шкідливі. Це образ СРСР — того пекла, що вийшло раптом назверх з-під личини обіцяного раю. Але це також і образ усього сучасного світу, який витворив у XIX ст. по-

верхову оптимістичну ілюзію про те, що механічний прогрес науки, техніки і господарства автоматично веде людське суспільство до висот прогресу. Хвильовий ударив по цій ілюзії мистецтвом сарказму, іронії, — зірвав маску із дійсності.

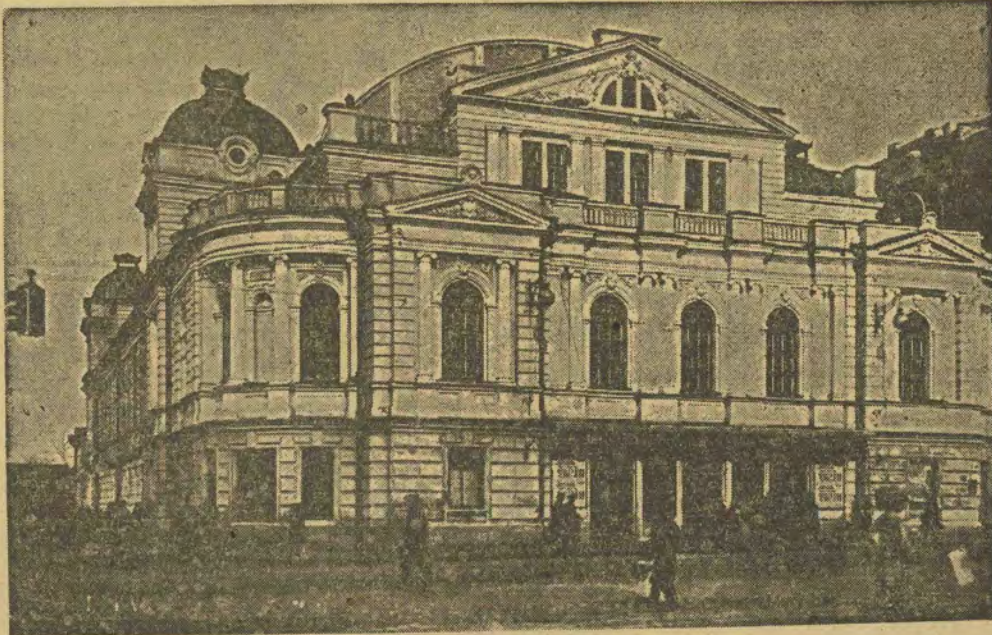
Анарх — не тільки убивчий образ українського політичного анархізму доби революції, це і образ усіх тих різношерстних соціалістів і комуністів, що в бурхливих хвилях революції за вимірною максимум загубили почуття реальної дійсності, мріючи створити ідеаль-

інтелектуальної чистоти сестри Катрі, і в природі, що так бурхливо живе в повісті, а в п'єсі в дчувається лише в словах Хлоні, на решті у листі Анархової сестри, ба навіть у спокоях протесту самого Анарха ми чуємо силу несамовитого морального протесту, ми відчуваємо щось таке, що дозволяє нам доповнити песимізм чимсь протилежним. Це „щось“ — романтика вітаїзму, романтика життєздатності, що спирається і на суб'єкт і на життя. А коли так, то до театру ідей, елементи якого є в спектаклі, закономірно додається тут емотивний романтичний первень.

Сказано: „Артисти грали, як молоді боги“. Це, майже, правда. Але саме тому і могли вона показати гру, що було на чому. Анарх

же образ більш акцентує розумові і моральні якості Катрі, зате ліричність тут дещо блідша. За півроку праці в студії значно виріс М. Герус — який у „Зайвих людях“ з дивним почуттям міри грає слідчого, уникнувши неминучого і нудного трафарету. Яскрава Люба Сай у ролі Унікум, особливо в момент появи „партійної товаришки“ з центру (однохвилинна роль, що візується в пам'яті поруч із головними ролями — тільки завдяки досконалиму виконанню О. Добровольської.)

Яскраву постать в диспуті прогнилу рибу створив Б. Пальчевський (хворий партієць). Та й всі інші студійці здали в цій виставі іспит на повноцінну гру складних психологічних ролей.



Театр ім. Т. Шевченка в Харкові (був „Березіль“)

ний суспільний рай, втратили найелементарніші життєві підстави, скотившись в пекло советської „санаторійної зони“ або вигнання. Недарма Анарх замаскований під одну дуже відому постать революційних і пореволюційних років.

Шпик Карно називає таких романтиків шахраями. Але вся вистава викриває й саму історію як шахрайку; це ж вона провокаційно кличе своїми романтичними далями й перспективами, щоб потім глузливо перетворити героя в шедрицького караса, налію в розпач, чистоту в бруд, порив — у гістерію.

У творчості Хвильового безумовно наявні мотиви передвісників сучасного екзистенціалізму: Ніцше, Сореля, Фройда, Кіркегарда, Шпенглера. Тобто тих людей, що перші (кожний у своїй галузі) показали привабливість зла в самому серці скомунізованого у своїм прогресі суспільства. Сучасні екзистенціалісти — ці філософи і поети смерті та холодної безстрашності перед нею — оперують виключно песимізмом і з песимізму виводять свою активність, тобто, виключно з суб'єкта. Жадної віри в об'єктивні тенденції розвитку. В „Санаторійній зоні“ і в її сценічній інтерпретації — „Зайвих людях“ є щось від цього активно-песимізму і стоїцизму перед лицем всевизначаючої смерті. Такий Анарх, що спокійно пускає собі кулю в скроню. Але в цьому творі є щось, що виходить поза межі цього фатального кола настроєвого. І в протестантському романтичному згоранні Хлоні і в природній незрушеній силі моральної та

Залеського Стефана мабуть чи не найкраща і найцікавіша з усіх його дотеперішніх акторських робіт. В нерухомості показати стільки душевного напруження і відчаю. Згаслість очей так поєднати з тугою, що світиться з їх глибини. Це справжня майстерність, тривання актора в певному плані ролі, хоч ми і готові закнути Залеському, що він занадто змертвлює Анарха, позбавляє його притаманних йому спалахів і рецидивів гістеричного протесту.

Майя у виконанні ліпших акторів студії — Варпаби і Позняківни — однаково виступає як дуже складний і цікавий образ жінки, в якій поєднуються дві натури: ніжної коханки і чесної людини — з жорстокою кішкою і шпигункою. Різниця між ними в тому, що Варпаба майже з графічною точністю подає грані зламів складної і мінливої психіки, тоді як Позняківна глибше і стихійніше віддає драматичну глибину тих зламів.

Дивним збігом те саме можна сказати про паралельних виконавців другої видатної ролі-ідеаліста-юнака Хлоні, що найбурхливіше переживає крах революційних ілюзій і серце жакливо тавні й порожнечі советських буднів. Волод. Лисняк дає глибоко емоційний і тонкий образ юнака, трагедія якого зрушує до глибини серця. В. Змії — дає цей образ сухіше, але не менш чітко. Катря — Ніли Безкоровайної поєднує в собі чар безкінця ліричної, ясної серцем і розумом дівчини. У Чужакової цей

Трактовка образу Карно автором п'єси, режисером і актором (Бельський) дискусійна. Карно Хвильового — шпигун. Хвильовий дає припускати, але не дозволяє остаточно твердити, що

Карно агент ГПУ. Те ж саме стосується і Майї. Намагаючись спеціально орієнтувати тонко закреслені колізії повісті, І. Кошпелівський (автор інсценізації) ставить Карно і Майю в ролі агентів ГПУ. Повість своїм змістом і духом не позбавляє автора п'єси морального права на таке трактування цих образів, але вираш від цього з чисто мистецького погляду сумнівний. Шпигунство стало кліматом епохи і не конче треба бути в списку штатних сексотів, щоб бути співтворцем шпигунської суспільної атмосфери. Коли образ Карно просто шпигунський, хоч і цікавий своїм „філософським“ опір'ям, то Майя в спектаклі — надзвичайно хвилюючий, складний, неспрошений та цікавий образ підсоветської шпигунки і підсоветської жінки. Вона виростає в художній тип.

Режисер розкрив психологічну підтекстовку п'єси і зумів засобами психологічного спектаклю надолужити брак дії в деяких місцях п'єси. Графічно чіткі профілі окремих образів спектаклю задумані режисером І. Гірянком так, що вона гармонійно поєднуються з графічно простим, але високомистецьким оформленням Блакитного. Тут органічна співпраця режисера і оформителя, що однаково розуміють мистецьку ідею спектаклю. Звертає увагу також добрий рівень сценічної мови акторів.

„Зайві люди“ без перебільшення можна назвати одним із кращих спектаклів українського театру на чужині. До п'ятнадцятиріччя смерті Хвильового Студія зробила свій висококультурний внесок. І як завжди, так і тепер Гіряк іде проти течії, викликаючи протести і похвали, порушуючи летаргію фальшивого нашого самозадоволення і обмеженості. Таким і мусять бути справжнє передове мистецтво.

Ю. Дивнич.

## Українська музика

У давноминутих сторіччях розвивалася українська музика, як і західноєвропейська, передусім на полі церковної творчості. Хороший церковний спів плекався головню в українських культурних центрах Києві та Львові. Не вважаючи на зовнішні перепони і потрясення, що їх доля не жаліла Україні, цей розвиток видав у XVIII стор. таких видатних композиторів, як Бортиянський, Березовський та Ведель. Найвизначніший з них Дмитро Бортиянський, учень італійських майстрів, відомий передусім як композитор церковної музики (одно-двохорові псалми т. зв. „концерти“, служби Божі та інші), та в його спалщині й світська музика (опери, інструментальні твори) займає видатне місце.

У XIX стор. створилася нова національна течія в укр. музиці, сперта на окремих властивостях укр. народної пісні. Основником цієї течії, що розвинулася майже рівночасно з національними напрямками у польській, російській, чеській та норвезькій музиці, був Микола Лисенко (1842-1912). Набувши музичну освіту в Німеччині (Ляйпциг), Лисенко розвивув в Україні багатогранну музичну діяльність. Його композиторська спалщина велика, а її головні ділянки це сольові пісні (передусім на тексти укр. поета Тараса Шевченка), фортепіанова музика, кантата і опера. Велике значення має дослідча праця Лисенка на полі укр. музичної етнографії. Лисенко один з перших на осаві всебічного дослду і порівняння виказав і обгрунтував самотність та окремішність укр. нар. пісні. Він і його наслідники (Кл. Квятка, Д-р Філарет Колесса) ствердили наскрізь об'єктивно, що

українська народна пісня незвичайно глибока у своєму виразі, багата і різноманітна у своїй мелодичній і ритмічній побудові, що в лещому вона перевищує народні пісні сумежних України народів: польського та російського. Микола Лисенко дає теж почин до відродження народного українського інструменту бандури, з яким зв'язана старовинна традиція української історичної та побутової пісні. В останні часи (м. ін. і на еміграції в рр. 1945-48) культ бандури поширюється щораз більше.

Українське музичне життя зустрічало й у XIX стор. великі перешкоди. Втративши змогу захити власним державним життям, полілена насильно між чужими державами, Україна мусіла переносити й у культурному житті важкі обмеження й удари. Особливо безоглядну й неперервну в засобах політику вела у відношенні до українців Росія. У 1860 і 1870 рр. російський уряд заборонив був усікі публікації укр. мовою. Заборонені були не тільки газети і книжки, але навіть ноти з укр. текстом. Був час, коли й публічне виконання українських народних пісень було заборонено. Цей утиск і є одною з причин, чому витвори українського творчого духа шароком світові не відомі, а коли й ідуть у світ (напр. народні пісні), то під чужим, найчастіше російським іменем. Чи відомо загалом, що, напр., деякі фоктюрни Фр. Шопена або XX симфонія чи фортеп'яний концерт П. Чайковського побудовані саме на українських народних піснях? Не вважаючи на обставини, початні Лисенком процес продовжувався. У перших десятиліттях XX стор. з'я-

(Далі на 4-й стор.)

## НІЧ

Спадає лист осінній навмання.  
Жовтневі дні становляться коротші.  
Переступивши всю жахливість дня,  
Ти повертавешся в інтимність ночі.

Останнє в місті погаса вікно.  
Новий журнал дочитано тобою.  
А ніч устоюється, як вино,  
Стає чутливішою і німою.

Із півдня хмари за Дунай пливли.  
Давно вже люди непробудно спали.  
І гені, уникнувши хули,  
Верталися назад на п'єдестали.

Л. ЛИМАН



## КРИТИЧНІ НОТАТКИ

Кінець 1947 і початок 1948 привіс нам у літературі цікаві і вартісні новинки. З них насамперед заслуговують на увагу повісті „Доктор Серафікус“ В. Домонтовича, „Білий світ“ — нова збірка поезій В. Барки, і перший том чотиритомового роману Докі Гуменної „Діти чумацького шляху“. Речі різного жанру, стилю, якості і, так би мовити, духового походження, вони, однак, свідчать про дальший ріст нашої літератури, а деякі з них — і про нові потяги в ній. Подаючи нотатки про ці твори, наша літ.-мистецька вкладка помістить про них ближчого часу докладніші статті.

В. ДОМОНТОВИЧ. „Доктор Серафікус.“ Видавництво „Українська Трибуна“, Мюнхен, 1947, ст. 174.

Добре й дотепно оформлена Я. Гніздовської повість В. Домонтовича, одна із крапих книжкових появ нашого убогого книжкового ринку. Повість уже своєю

темою для української, переважно селюпської, літератури оригінальна. Вона малює українське місто 20-х років і то саме життя наукової і мистецької інтелігенції. Критика лещо переборщено підкреслює понадчасовість і пазальокальність повістєвого малюнка Домонтовича. Насправді, атмосфера інтелігентського Києва 20-х років повіває зовсім відчутно із сторінок твору.

Автор виявив себе однаково майстром і в малюванні жаврових та побутових сцен, і в психологічно-мистецьких студіях душі героя, і в сюжетно-композиційній будові повісті, що є лише першою частиною більшого твору і викликає в читача „апетит“ до дальших ще невиданих частин. Впадає в око точна відповідність слова і вислову — до змісту. Чекає прозової мови Домонтовича доходить до афористичності окремих виразів, що мають свою самовистачальну вартість. Звичайно автор далекий від того, щоб охопити ширші обрії

епохи 20-х років, але той вузький сегмент, який він змальовує, поданий талановито, дотепно і елегантно. „Доктор Серафікус“ наочний свідок зросту культури нашої прозової мови.

ДОКІЯ ГУМЕННА. „Діти чумацького шляху“, роман на чотири книги.

Перша книга: „В запашних полях“ Видавництво „Українська Трибуна“.

Перший том великого розміром роману Докі Гуменної тематично розгортається на тлі сільської містечкової Київщини другої половини XIX століття. На перший погляд здається, що манерою письма авторка ніби не виходить із стилевих стіхій Нечуя Левицького: та ж сама залюбленість у конкретних пейзажах та побуті, та ж сама деталізація сільських типів. А все ж в емоційній тканині твору почувується душа пореволюційної людини, що обсервує вже здалека і „збоку“ той світ, в який увиходять коріння обсерватора.

Глибоке знання того світу і велика стихійна любов до нього дозволили авторці дати образ села, позбавлений солодкої ідеалізації, реалістично тверезий, а разом поетичний.

Можна наперед сказати, що мався чіткі нагородити авторку своєю увагою, не дозволивши книжці залежати в книжкових крамниціях.

В. БАРКА. „Білий світ“. Поезії. В-во „Українська Трибуна“, 1947, ст. 179.

Поет, що викликав найбільше надій і найбільше заперечень, Василь Барка випустив велику збірку поезій, що здатна викликати ще більше надій і ще більше заперечень. Якби поет був молодший, то можна б сміливо пророкувати йому велике майбутнє, по сорока роках родилися великі драматурги і прозаїки світової літератури. Але поет, як балерина, досі формувався звичайно з отрочих літ. Приклад Ю.Клена і значно молодшого від нього Барки заперече це правило. Сьогодні не маємо чомусь безвусих поетів, але формуються наново — дозріліші.

Лірика Барки глибоко індивідуальна. Не порівнюючи тут неспівних величин, можна сказати, що коли Юркевича називано філософом серця, то Барка — поет серця. Це поезія, що дивиться в себе і через себе бачить весь світ.

Г.Шевчук у післяслові до збірки пише:

ється виразно в бік інструментальної музики.

З довгого ряду сьогочасних українських композиторів, назвемо тут тільки іменно найвидатніших старшої генерації: Ст. Людкевич, Л. Ревуцький, В.Косенко, В.Барвінський, Б. Лятошинський. Коли станемо шукати за спільними рисами в музиці таких різних творчих індивідуальностей, то завважимо в ній одну загальну прикмету її ідейного, спрямування: це оптимізм, це віра у правду і добро як найвищі незнищені, незнищені вартості. Помітне у їх творчості спільне старання за те, щоб добути і винести на світ духові питомності свого народу, так як це в наші часи зробив у малярській музиці Варток, чи у фіняндській Сибеліус. У творчості сьогочасних українських композиторів позначається безупинне шукання не тільки за новими засобами вислову, але за такими, що були б виявом свого українського світосприймання.

Др. Василь ВИТВИЦЬКИЙ

## Українська музика

(Закічення з 3-ї стор.)

ляються нові композитори: М. Леонтюк, К. Стеценко, Л. Степовий, О. Кошиць, які особливо на полі хорової композиції досягли високого мистецького рівня. Вказала це виразно концертна подорож „Української Республіканської Капелі“, яку організовано і виславо у світ у період короткотривалої державної незалежності України (1917—1920). Цей великий мішаний хор п. к. Кошиця концертував у 1919 і 1920 рр. у багатьох європейських столицях, як Прага, Відень, Париж, Лондон, Берлін, та інші, а пізніше й у Америці. Фахова музична критика (м. ін. берлінські „Альгемайне Музіктайтунг“, „Цайтшріфт Фюр Музік“) ствердила однозгідно, що українська хорова творчість — це повновартісний вклад у загальну музичну культуру.

У повітній укр. музиці культувються різноманітні жанри і форми від малих форм прелюду і сольової пісні до симфонії, опери й ораторії, та головний натиск переноси-

Борис ОЛЕКСАНДРІВ

## З бльок-ноту

1.

ДРУГОВІ

І. К.-му.

Це дарма, що ти не оженився,  
Що кількох не маш вбив.  
Кажуть хлопці, що і я змінився,  
Що і я у бурях постарів.

Вже чуприни буйної немає,  
Між бровами зморшка залягла.  
Чи зрадіє мати, чи впізнає,  
Як колись вернуся до села?

Пролітають роки, наче коні,  
У юнацтві кожен — тільки гість.  
Сивина сріблити хоче скроні,  
А мені ж усього 26!

Але крила нашого стремління  
Неугнуті... Дужий буде змах!  
Не даремно ж наше покоління  
Загубило юність у димах...

2.

ТОВАРАЩІ

З. М.

Це не втіха — себе заставити  
Побороти чуття.  
Не радій і не вчись лукавити  
На світанку життя.

Не старечим кумирам вірити,  
А стреміти до вір.  
Почуття на терезах міряти —  
Шкода труду. Повір!

Від неволі в пустом франтику  
Не шукай забуття.  
Той блажен, хто несе роман-  
Тітку

Крізь тумани життя.  
І коли у житті нестерпоко  
Хочеш ясно пройти,  
Будь такою, як я, одвертою  
На шляху до мети.

3.

СОБІ

Кину готуку, мури, каміння,  
Шуми вулиць і зойки машини,  
І далеко піду в безогоння,  
Де походами пахне поли.

Там, де хвилі спокійного Бугу,  
Де над водами — цвіт черешень  
І думками спинося, — і тушу  
Уквітчаю в гірлянди пісень.

Може серце, як перше, заб'ється  
[Ся

З вечоровою піснею в лад.  
Може арфіою туга озветься  
Над осяяним плесом левад.

Може промінь лукавої долі  
Хоч у думці заграв з пітьми...  
Ех, як добре у чистому полі  
Вітрові ловити грудьми!

Лев ТИМОШУК

## Перший виступ Шевченка

IV

В пей мент Гребінка запросив усіх до Ідальні на вечерю.

На круглому столі, накритому білою скатеркою, містилася холодна закуска а серед останньої на широкій тарелі тонкими пластинами було розложено солоне сало, привезене з Убїжшпа. „Малоросійське“ сало і було тією оказією, що спричинило до літературного вечора. Від сала й мала розпочатись вечеря. В кінці столу, після того, як гості засіли за стіл, на визначене місце сів і Шевченко. Проти нього на чільнім місці сидів Кукольник із жінкою. Біля нього поруч Брюлова і Глинка; біля них — невідомі Шевченкові дами; далі — Губер поруч Глинка, Базилі, товариш по ліпцю в Ніжені Кукольника і Гребінки, поруч Брюлова — Гребінка. Далі сиділи дами й мужчини вперемішку, щоб ніхто не сумував, Шевченка на його місце посадав сам господар. Збоку у нього сиділи дві панночки, що цікавились більше своїми сусідами.

Спочатку за вечерю розмовляли мало. Але, щоб не мовчали найповажніші гості, Гребінка запитав Кукольника, над чим він тепер працює?

— Студію добу Петра І, — коротко й сухувато відповів письменник. — Дещо вже написав із тієї доби, коли пригадуєте — ніби звернувся до всіх, — „овість“ „Смерть Петра“?

— Так, Несторе Васильовичу, пригадую — перший запобігливо обізвася Гребінка. Ви читали її свого часу на літературному вечері у Є. Каргоф. Пам'ятаю, яке сиднє враження вона справляла на присутніх. Особливо гарний опис у ній був того враження й почування росіяні, коли вони

почули про передчасну смерть царя — великого розбудовника Росії.

— Отже тепер задумую одну драму з тієї самої доби й ще одну повість. Цікава доба, сильна й багата на літературні теми, — патетично виголошував Кукольник. — Варто її студіювати тому, хто вірить у поступ великого російського народу та його державну силу. Петро І якраз був виразником, творцем і вождем великої єдиної Росії. Петрова доба особливо цікава сьогодні, коли нині дїючий імператор так непохитно продовжує розпочаті Петром І діло і в многим його наслідіє. Ми, письменники, ним виявнїм чинам царя повинні допомагати, розробляючи і пропаяючи ідеї його великого попереліка.

Всі уважно слухали московсько-патріотичні тиради популярного в деяких колах „талановитого малороса“ Нестора Кукольника.

Шевченко уважно прислухався до слів і думок цього мистця-корифея і пригадав собі його драми: „Роксолана“, „Скопін — Шуйський“, які він бачив на сцені й які мали величезний успіх у росіяні. Пригадав також Тарас і деякі вислови про нього. Особливо вислів О. Пушкіна врізався в його пам'ять. Цей дотеп поета особливо став популярний у петербурзьким літературнім світі: „А чи справді в Кукольника є добрі вірші? Кажуть, що є в нього і думки!“ Цей відливий дотеп в хвилі, коли Тарас слухав патетичні тиради Кукольника, яскраво йому пригадався!

Далі розмова стала загальною. Спочатку Шевченко намагався ловити думки поодиноких розмовників; вслухався в кожне слово Брюлова [любив

його слухати] Глинка, Губера й інш... Жадібно вдивлявся в обличчя кожного гостя, студіював його. Під час їх Шевченко спростерігав характеристичні прикмети деяко з гостей, цікавого для нього. Кукольник видався Тарасові жадібним ненажерою. Брюлов більше пив українські наливки. Глинка смакував сало й запивав медом. Губер їв мало й не пив майже нічого. Малир Явенко багато їв, пив переважно горілку й пускав масні дотепи. Дами їли мало й не пили майже нічого.

V

Після вечері знові перейшли до залі. Гості були вже веселіші, рухливіші, й атмосфера була вільніша вже. Тарас міг свобідно бути сам.

— Михайле Івановичу! — почув він голос Кукольника. Ану, зобрази повебудь з свого репертуару на фортепіані. Ти це дуже добра вмієш. Він імпровізував дуже добре. Тоді його напіввідкриті очі світлилися вогниками. Голова в пишних ясных і довгих кучерях на короткій відкритій ший була закинута назад... Від швидкого руху коротких і міпних рук білі рукави з оборками сорочки тільки й мигали. Перед музикою стояла пляшка вина...

Коли він імпровізував, пальці його ніби блукали по клавшах без жадної мети, мріяли, мачіля... Імпровізаційна мелодія його гри, як найгонше плевлю, як марево то сповзне і шезне, то знову набіжить і знову зникає... аж поки дивні його пальці заново не шезнуть у круглість по клавшатури, а руки, то одна, то друга, не повиснуть у повітрі... Це не була гра на показ, якесь віби демонстрація чи чванливість. Ні Глинка імпровізував у найчистішим розумінні цього слова... Це були чари вишого поряку, що йшли із джерела Богом надленого дару...

Шевченко сидів, як заворожений... Він не чув ще такої гри й до настями обурювався на Кукольника, коли той під впливом ситої вечері й випного вина оживився й після кожного такого й несподіваного пасажу Глинка пригнував ногою і припліскував руками та промовляв: — Чудово!.. Знамениго!..

Після своїх таких майстерних імпровізацій Глинка раптом споважнів і заграв полонез Шопена й закінчив кататюю Глюка. Це були його улюблені композиції. Потім устав і хотів відійти, але почали просити його, щоб він записав. Глинка згодився, знову сів за інструмент і під власний супровід своїм пристрасним, експресивним голоном проспівав власний романс: „В крові горить вогонь бажання.“ При тому він дико поводив очима. Скінчавши романс, він хвилюючись провів рукою по чолі та пишному волоссі, встав, гордо оглянув усіх і відійшов у протилежний бік залі. — Це! Це! — просили присутні, але Глинка вже не грав.

Спів його на Шевченка не справив жадного враження. Навпаки, він жалувал, що Глинка своїм співом зіпсував той настрій, що повстає був у душі Тараса від його видатної гри та імпровізацій.

VI

Після виступу Глинка наступила павза. Компоніст стояв насушений і мовчав. Мовчали й усі присутні. Нарешті, господар почав просити одну панночку, щоб продекламувала вірш. Вона згодилась, вийшла на середину залі й почала декламувати з „Полтави“ Пушкіна:

Тіха українская ноч...

— Ага, щоб догодити господареві — перекладачеві цієї поеми на українську мову, — подумав Шевченко.

Після паночки почали просити Ку-

кольника, щоб прочтав свій один із багатьох творів або хоч уривок з нього. Довго просили. Нарешті згодився і прочтав монолог Торквато Тассо із драми тої ж назви. В читанні Кукольника було щось екстравагантне. Це була громада напухелих слів, тріскучих фраз, що мали зворушливі слухачів, але цієї мети не досягли зовсім. Все не було надуте, штучне, розраховане тільки на зверхній бік вислову й не мало жадного впливу на почуття присутніх. Шевченко впрост дивувався подібній літературній продукції самовпевненого письменника. Коли скінчив, присутні привітали декламатора густими оплесками, а господар із особливим респектом йому подякував.

Далі Губер прочитав останню сцену з „Фавста“. Прочтав дуже добре, з великим відчуттям і розумінням твору й залишив сильне враження в присутніх, що з ширіою подякою вітали перекладача Гете.

Клиа Губер скінчив, до Гребінки поривчато підбїг Брюлов і тихо почав йому щсь говорити. Цю загадкову розмову Брюлова з господарем завважила публіка і вмовкла, ніби очікуючи чогось несподіваного. І от серед цієї тиші неждано-негаланно для Шевченка до нього шлдохать Брюлов із Гребінкою й голосно, щоб усі почули, звертається із такими словами:

— Тарасе! Прочитай нам і ти будь-який вірш свій. Хай тут промовить і наше рідне слово. Довіть ми уже наслухалися кацапських віршів і пісень. Заговори до нас справжньою (не князя Шаховського) українською мовою, — напівжартом, напівповажно проговорив Гребінка.

— Так-так, Тарасе Григоровичу, звернувся до Шевченка і Брюлов, — мусите й ви нам щось прочитати, але тільки із свого власного поетичного репертуару і своєю рідною мовою. Про це прошу дуже вас і ч...

(Далі буде)



## ДЕЩО ДО БОРОТЬБИ ДВОХ КУЛЬТУР

У своїх статтях про боротьбу двох культур п. Ю. Дивнич слушно і своєчасно освітлює ту завзяту боротьбу на фронті культурного будівництва, яка провадилася в Україні в 20-х роках. Слушно тому, що багато наших людей, особливо з тих, які не жили тоді в советській дійсності, зовсім ігнорують або недооцінюють цієї боротьби. А між тим само напруження питання: що було б в Україні, коли б уся національносвідома інтелігенція покинула була Україну в 1920 році, або коли б ця інтелігенція пішла на саботаж. Що було б із молоддю без української школи, без національних традицій, що було б із нашою культурою в цілому.

Отже, українська система освіти мала заповнити — і то в найближчому часі — ту прогалину, яку ми мали на культурному фронті. Вона дала великий поштовх молоді до вивчення точних і технічних наук. Вона дала в короткому часі свої українські кадри для різних галузей промисловості, для сільського господарства, для урядових, громадських та професійних установ. У нас за кілька літ уже були свої інженери, математики, фізики, хіміки, лікарі, агрономи. Може, ці люди мали недостатній загальний розвиток, але в своїй галузі вони в більшості були добрими ініціаторами, бо пройшли школу, де теорія була в достатній мірі поєднана з практикою.

Щоб поповнити брак загальної середньої освіти по деяких більших містах відкривалися загальноосвітні школи для дорослих. Про одну з таких шкіл хочеться сказати тут кілька слів. Школа виникла в губернському місті восени 1920 року. Мета її була — дати загальну середню освіту юнакам, які мають добрі здібності до навчання. Курс поділено було на семестри, з тим, щоб за семестр (шівроку) засвоїти той матеріал, який у нормальній середній школі засвоювався за рік. Звичайно, це вимагало великого напруження сил від учителів і учнів, але чого не може перемогти ентузіазм і віра в свої сили? Десятки молоді, переважно селянської, успішно опанували знання, з погордою дявлячсь на тих придуркуватих комсо-

мольців, які з револьвером при боці домагалися по інших школах від викладачів „зачотів“ з тих дисциплін, яких вони й не нюхали. Молодь, якій не під силу були темпи роботи загальноосвітньої школи, просто відходила і бралася за іншу роботу. Для педагогів же праця в такій школі була радісною, була душевним відпочинком від досить важкої роботи в деяких трудових школах, що вже тоді почали розкладатися.

В цій же школі не треба було педагогам дбати про дисципліну, не треба було силувати учнів до навчання. Це була справа самих учнів. Викладач мусів лише уміло подавати знання, які з жаждою хапалися учнями. Ні до того, ні по тому я вже не чув, щоб ціла класа з 30 осіб так доводила на іспитах майже без навідних питань складні теорема з геометрії та спритно розв'язувала трудні задачі. Школа ця була вія однією родиною. В скрутні часи військового комунізму учні-селяни приносили з дому харчі не лише собі, а й учителям.

Звичайно, така ідилія довго тривати не могла: „Власть імущіє“ скося дивилися на таку школу. Вони добре відчували, що там за „елементи“ засіли, але, хоч з великими труднощами, все ж вдалося затримати школу аж до 1925 року, школу національну не лише формою, а й духом.

Почасті цьому сприяло те, що школа попала в мережу шкіл для неписьмених і малописьмених, і ми перед начальством видавали її як школу підвищеного типу ліквідації неписьменности. Інспектори ж політосвіти, куди належала школа, часто самі були малописьменні. Пригадую, як, бувало, такий інспектор, відвідавши лекції з математики, де він чув логаритмічні обчислення, або з фізики з вивченням закону Архімеда, питав, що воно таке. Йому пояснювали, що то відомості з арифметики й природознавства, потрібні для політехнізації, і він задоволювався цим. Бо про політехнізацію ж навчання говорив сам В. Ленін! На лекції історії України та історії української літератури ми рідко водили інспекторів. Звичайно, з часом воля наша обмежувалася викладача-

ми політграмоти, що навчені були школі, та комсомольцями, вкинутими в ряди учнів, але за 5 років існування школа дала ґрунтовні знання десяткам учнів і дала ім виховання, національну формою і змістом. Більшість учнів, закінчивши потім високі школи, стали добрими педагогами, інженерами тощо. Деякі з них стали викладачами точних наук у високих школах і мають наукові роботи з цих наук. Упертою працею, перемагаючи всі перепони, ми клали підвалини великої української культури у ці тяжкі роки.

Мало хто залишився на волі з учителів цієї школи. Більшість, як і інші подібні їм, пішла равніше на тортури ГПУ й НКВД, чимало там і загинули, в тім і багато учнів тих шкіл. Але і на рідній землі, і тут, на еміграції, ще залишилися люди, які міцно тримають стяз української культури, бо вона органічно зв'язана з землею нашою і сонцем, що її породила.

Табеля змагань

Ч. п.	Назва дружин	1	2	3	4	Точок	Місце
1	„Лев“		3 1/2	3	4 1/2	11	I і II
2	„Січ“	2 1/2		4	4 1/2	11	I і II
3	„Чорногора“	3	2		2 1/2	7 1/2	III
4	„Беркут“	1 1/2	1 1/2	3 1/2		6 1/2	IV

## Хроніка українського життя

### Засідання обласної ради ОПУЕ

В суботу 13 березня 1948 року в Шуфенгаузені відбулося засідання Обласної Ради ОПУЕ на Вюртембергі. Взяло участь 22 представників та стільки ж гостей.

З початком праці Ради прибув єпископ Платон. Висловлюючи тепле пастирське привітання учасникам засідання, Владика побажав шпирої праці та закликав до єдності як в громадському, так і в церковному житті.

Далі Голова ОПУЕ д-р Д. Богачевський зробив доповідь про стан і діяльність представництва, підкресливши труднощі і перемоги та завдання в праці на ближче майбутнє. Представник ЦПУЕ д-р Ценко познайомив присутніх із завданнями виборчої комісії, яку мають

тут обрати і яка провадитиме перевибори таборових рад на Вюртембергі, та із завданнями самих Рад. Особливу увагу він звернув на єдність у таборовому житті та бо-

ротьбу із злочинністю. Після обговорення праці таборових рад та болячок таборового життя нашої еміграції, відбулися вибори згаданої комісії, до якої вибрано 9 осіб. ВГ

### Київ — перед очима

18.3.1948 р. в українському таборі Новий Ульм відбулася лекція проф. Повстенка на тему „Золотоверхий Київ“. Ілюструючи свою лекцію багатьма діяспозитивами, проф. розкрив перед слухачами як історію Києва та його старовини, так і всю ту трагічну долю тих безцінних пам'яток, що загинули від рук московських окупантів. Величні споруди Лаври, різних церков, соборів, що були часом свідками подій ше-

ський з „Січі“—2 1/2 точки, Анто́няк з „Беркута“—2. На третій дошці—перше місце зайняв п. Кавка з „Беркута“, здобувши 2 1/2 точки. На четвертій дошці перше місце здобув Семенко з „Чорногори“, дівавши 2 1/2 точки, і Савчак з „Лева“—2 точки.

Добре дебютував Малиновський з „Лева“ на третій дошці, він здобув також 2 1/2 точки. На п'ятій дошці заграв Чорнобицький із „Січі“, добуваючи всі 3 точки перед Веселовським з „Лева“, який має дві точки. На 6-й дошці перше місце посів Топольницький з „Лева“, дівавши 3 точки перед Пляхінським з „Беркута“ і Бзовим з „Січі“, що добули по 1 1/2 точки.

Найкращі партії, глибоко продумав, заграв Анто́няк з „Беркута“. Топольницький Осип, а також Чорнобицький виявили себе як тала новітні шахісти.

Пан Семенко своєю грою довів, що може заграти на вищій дошці.

Вислід турніру показує таблиця, яку вміщуємо. Хоч „Лев“ та „Січ“ добули однакову кількість точок і поділилися першим і другим місцем, проте, „Лев“ вийшов краще, бо не програв жадних змагань.

ШАХІСТ

з часів 11-12 століття, якими пашалася наша столиця—золотоверхий Київ, брулі руки північного загарбника перегорчили в руїну, змела з лиця землі. Мамоволі вичкає патання, яка ще країна може похвалитись подібним варварством? Очевидно, тільки московський кривавий більшовизм лашить по собі незагоєні рани як прокляття на довгі віки за час своєї тридцятирічної окупації країни. В.Б.

Д-р. Іван НІМЧУК

## НА ВАРТІ СУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

(До 70-ліття д-ра Степана Барана)

Степан Баран народився 25-го січня 1879 р. в с. Круконичах, пов. Мостиська, в селянській родині. Там же і пізніше в Самборі ходив до народної школи; до гімназії ходив у Самборі, Перемислі і у Львові, де в Академічній гімназії склав іспит зрілості в 1902 р. В міжчасі побував кілька місяців у монастирі оо. Василіян в Добромилі. По maturi студював право у львівському університеті до 1906 р. Докторат правничих наук осягнув 9. III. 1909 р. Але вже перед тим почав студювати також філософію—спершу у Львові історію й економію (1907-1909), а потім, дівавши стипендію для кандидатів на професорів університету, у проф. Шмолера суспільну економію й Вагнера (фінансове законодавство) в Берліні (1909-1910), де пройшов теж курс аграрної політики і статистики у сійтовій славі проф. Зерінга та курс соціології у проф. Зомбарта в Горговецькій Академії. На викладацького економіста проф. Шмолера прихотило тоді багато високопоставлених осіб, між ними сам цар Вільгельм II, що—як відомо—цікавився живо всіма науками, зокрема історією природи, літературою, мистецтвом, не кажучи вже про політику та воєнну стратегію. Абсолютною філософічно-го факультету здобув Ювілянт у Відні, де студював у рр. 1912-13. В міжчасі—у вересні 1911 р. Ювілянт склав адвокатський іспит і відбував адвокатську пра-

тику (рр. 1906-1913) у містах Вережани, Камінька Струмилова, Львів, Коничинці, Коломия, що дало йому змогу пізнати різні околиці нашого краю. Власну адвокатську канцелярію відкрив 1914 р. у Львові, де й працював як адвокат з перервою у воєнних роках 1914-15 і 1919-20 до 1 липня 1922 р. Перебувши в роках 1921-22 кілька разів та арештувань, переїхав головно з цієї причини до Тернополя, де вів адвокатську канцелярію до 1 вересня 1939 р. Від листопада 1939 р. до літа 1944 р. працював як адвокат і нотар у Холмі. Від осени 1944 р. живе в американській зоні Німеччини, де працює невтомно як голова спілки Українських Журналістів, пише в багатьох часописах і журналах та поділяє разом з усіма українськими політичними емігрантами всім їм спільну долю.

Студентські часи Ювілянта—це часи, в яких у нас панувала майже всевладно мода на соціалізм, в яких кожний студент з гордістю казав, що він соціаліст чи навіть анархіст. Ще й пізніше це було і я пам'ятаю добре, як по-божно ставилися ми, молодші учні, до наших старших товаришів з 7-ї і 8-ї класу, що майже всі поголовно поклонялись тоді соціалізмам. Данню цій моді склав і наш Ювілянт, що в перших роках своїх університетських студій належав до УСДП. Але вже в 1907 р. бачимо його в рядах Української Національно-Демократичної

партії, що в рр. 1919-25 називалася Українською Трудовою Партією, а ще пізніше—від 11 липня 1925 р.—Українським Національним Демократичним Об'єднанням (УНДО), що на своїх плечах несла весь тягар боротьби за наше національне визволення. Від 1913 р. аж до 1 вересня 1939 р. Ювілянт входив до Тісного Народного Комітету, відповідника тісного Центру Ком. УНДО. Зі списку УНДО був д-р Баран послом до Варшавського Союзу в чотирьох каденціях—від 1923 до 1939 р. і в цій партії, що насправді була не партією в західно-європейському розумінні, а національним рухом, грав одну з провідних ролей. У 1913-1918 р. був секретарем Народного Комітету і на його долю випало приготувати і здійснити наш славний переворот у Галичині 1-го листопада 1918 р. (очевидно, крім чисто військових справ).

Щоб дати більш-менш повний образ політичної діяльності д-ра Барана, треба гагадати, що від 1 серпня 1914 р. до кінця квітня 1915 р. він був членом Президії Головної Української Ради, а від 5. 5. 1915 р. членом Загальної Української Ради. Саме як висланець Гол. Укр. Ради відбув він разом з послом д-ром Льонґіном Цегельським восени 1914 р. дипломатичну поїздку на Балкани—до Румунії, Болгарії і Туреччини, де вони провадили розмови з державними діячами, найважливішими політиками і журналістами тих держав в українській справі. Та поїздка мала велике пропагандистське значення, бо в її наслідок появились не тільки у пресі згадані держав, але й у часописах інших держав Європи статті про українську проблему під її державниць-

ким кутом, при чому в деяких були поміщені навіть мапи майбутньої української держави. Енвер Паша, військовий міністер Туреччини, склав перед обома українськими представниками заяву такого змісту, що Туреччина допоможе збудувати після виграної війни та розбиття Росії Українську державу, до якої мав би належати і Крим. Пам'ятаю як сьогодні, яке велике враження зробила на мене і на моїх товаришів—воків і старшин австрійської тодішньої армії—ця заява Енвера Паші, що її ми вчиталися в німецьких віденських часописах, будучи на сербському фронті.

В роках 1918-1919 д-р Степан Баран був членом Національної Ради ЗУНР, яка була органом законодавчим, тобто парламентом, і державним секретарем земельних справ у першому уряді ЗУНР під проводом д-ра Костя Левицького, з яким наш Ювілянт тісно співробітничав довгі роки. Після відступу українських військ із Львова 21 листопада 1918 р. наш Ювілянт, що переходив саме тоді тяжку ґрупу, мусів залишитися в місті і тільки по кількох місяцях почастило йому вийхати за кордон. Там він став головою місії до ЧСР в справі допомоги зброєю та амуніцією для УГА. На жаль, та допомога вже не дійшла до нашого краю, бо під натиском польської армії генерала Галлера, озброєної і опорядженої у Франції, наша армія враз з урядом у половині липня 1919 р. відійшла на схід за Збруч.

Діяльність Ювілянта за Польщі вже більше відома. Крім численних промов, виголошених на вічах, зібраннях і нарадах у цілому

(Далі на 6-й стор.)



До українського громадянства в Європі і за океаном

Вже другий рік провадить свою працю Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦ в Мюнхені...

Найголовнішою проблемою дальшої діяльності Академії є набуття власної бібліотеки...

Тому Кураторія і Ректор Академії звертаються до всіх братів-українців, розпорощених по світі...

логії, мистецтва, музики, природознавства та інш., і особливо книжки з філософії і релігії в рідній мові...

Одночасно просимо всі наукові установи в Європі і за океаном в порядку обміну надсилати свої видання до Академії.

Пожертви надсилати на адресу: München 23, Wilhelmstraße 6-III, Theologische Akademie, U. A. O. K.

Кураторія і Ректорат.

НА ВАРТІ СУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

(Закінчення з 5-ї стор.)

II

Окремо треба згадати про науково-публіцистичну діяльність Ювілянта. Ця діяльність дуже різностороння і багатогранна.

Писати наш Ювілянт розпочав враз же по maturi 1902 р., тобто працює на діяльній пресі вже повних 46 літ.

Писав він багато і до популярного тижневика „Свобода“, коли найбільше поширеного в Галичині, що його редагував сам один від 1. 8. 1914 р.

На початку другої світової війни в 1940 р. вийшла його праця „Ще не вмерла України“ (історія православної церкви на Холмщині й Підляшші та її переслідування за нової Польщі).

Тепер друкується більша праця про життя й діяльність митрополита А. Шептицького на тлі споминів автора — у в-ві „Вернігора“.

Зате треба сказати кілька слів про праці д-ра Ст. Барана, що вийшли друком окремо. В порівнянні з тим, що він написав, є їх небагато, бо така вже доля журналіста, що — в противенстві, напр., до письменника — може він написати цілі гори і забистити навіть найкращою статтею на один день, найбільше на тиждень, після чого капе в забуття.

рив, залишає по собі ті збірки і переходить до історії літератури, а винятки з його творів друкують у шкільних читанках та хрестоматіях.

Переходячи до писань д-ра Барана, насамперед згадаємо про одну зовсім невідому його книжку, хоч вона вийшла двома накладками. Це „Коротка історія України“, що появилася накладом американської „Свободи“ у 1907 р.

Друга з черги велика джерельна праця нашого автора — „Статистика середнього шкільництва в Галичині в рр. 1848—1898“, вийшла у двох томах Збірника Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові в рр. 1910—1911.

„Нова виборча ординація до громад“ Львів, 1933, видання УНДО. Також у виданні УНДО: „Нарід без землі — риба без води“ — Львів, 1934. Ця публікація вийшла в кількадесятьох тисячах прим. і була сконфіскована на Волині.

На початку другої світової війни в 1940 р. вийшла його праця „Ще не вмерла України“ (історія православної церкви на Холмщині й Підляшші та її переслідування за нової Польщі).

Як бачимо, цих окремо друкованих праць ледве кільканадцять, але яке багатство тем, яке знання, який життєвий досвід пробиваються в них! Всі ті праці — це, безперечно, цінний вклад у нашу наукову й публіцистичну літературу, і до них будуть звертатися не раз дослідники нашого національного життя.

Висловлюємо, отже, щире признання і подяку шановному Ювілянту за його велику творчу працю та бажаємо йому прожити ще багато літ у доброму здоров'ї, а також надалі працювати з незмінним успіхом для добра і слави українського народу.

РОЗШУКИ

— Мірошніченка Івана з родиною, Ефнера Олександра, Дутковського Степана, Грижака Володимира, Андрієвського Анатолія — шукає Віктор Костелький. (24) Heidenau-Tostedt, DP-Camp, Baracke 102/12, Kreis Harburg. 317-2

— Сина Решитила Івана, 1924 року народження, був один час в Новому Ульмі, — розшукує батько Панас Решитило. Писати на „Укр. Вісті“ 399-1

— Рідних та знайомих з села Шевця [Рева Руська шукає Гаврилюк Володимир — Hanaу. a. M., Ukr. Lager

Зятя Книгина Афанасія і дочку Олену Книгину (вроджену Вороніну) і їх дітей Леоніда і Людмилу (всі з Харкова) шукає батько Давид Семенович. Писати до редакції „Українські Вісті“ 381-1

Гусака Михайла із с. Кінське, пов. Березів (до закінчення війни перебував в Нустрії) — зголошення слати: Гусака Павліна, 713 Otiseo St. Syracuse N.Y. USA. 397-1

— Батька Григорія Д., брата Олексія і сестру Марію та всіх земляків і знайомих із села Брощина, Зачепилівського р-ну Полтавської обл. розшукує Ляхів Анастолій Hamburg, Neuer Graben, Camp 515, Falkenberg 398-3

— Рідних та знайомих розшукує Киселева Віра. Писати на „Українські Вісті“ 350-2

— Шукаю сина Павла та зятя Черниченка Якова. Писати на Авсбург, Сомме-казерне, 2-79 396-3

— Хто знає про долю сестри Лідії Юхимець з мамою. Писати: Staffelsein, Kirchgasse 14 (13a) Lubow Gordijewa 405-7

— Михайла Кузьмича Журавля (Полтавщина) шукає брат Іван. Писати на „Українські Вісті“ 408-1

— Земляків та приятелів шукає Микола Іваницький. Писати на „Українські Вісті“ 409-3

— Святеликя Константина та Леоніда Пархоменка з Полтавщини шукає Sokarewicz, 50 Argyle Road, Southampton, England. 411-2

— Батька Грипка, сестру Марусю, двоюрідного брата М. Нагірного та півгра Павла Дітгяра шукає Журавський Василь. Писати на „Українські Вісті“ 414-2

— Сина Шовкопляса Костю розшукує мати Шовкопляс Евфросинія, Авсбург, Сомме-казерне, бл. 3/16. 417-8

— Сина Удод Анастолія розшукує батько Трохим Удод. — Новий-Ульм, Райнгардтказерне, бл. „Б“, 14. 418-2

Поправка

В числі 24 „УВ“ в хронікальній замітці „Україна“ буде виходити знову сталися дві технічні помилки. В рядку 23 (згорі) замість „Року 1904“ треба — „Року 1906“. В рядку 27 (знизу) замість „року 1923-го“ треба — „року 1924-го“.

Співчуття

Лікарі Амбулаторії табору Новий Ульм висловлюють своє щире співчуття п. Головному Лікареві Андрушкові з приводу смерті його сина. 345-1

Повідомлення

У неділю, 28 березня п. р. об 11 годній ранку відправиться свята Служба Божья для українців-католиків в церкві святого Юсифа.

Деканський уряд в Пфорцгайм.

УВАГА! УВАГА! ПРОФ. ВІКТОР ПЕТРОВ „Походження Українського Народу“ Описує передісторію України, в якій висвітлюється питання походження нашого народу. Ціна 10 НМ. Замовляти: Ukrainischer Studentenverein, Regensburg, Ganphofersiedlg. XVIII/518 416-1 Кольпортерам 20% знижки!

ХТО ХОЧЕ ВІЇХАТИ В ІНШУ КРАЇНУ? Поради про подорожі закордон, виїзди, подання, повідомлення, залагодження всіх справ з паперами для ДП Helmut Holzigel, Giessen (Hessen) Bismarckstrasse 32 412-2

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ München, Dachauerstraße 9/1 має понад 1000 примірників таких книжок: 1. Циганськими дорогами — І. Керницького 5.— НМ 2. Підстави нашого відродження — І. Мазепи 8.— „ 3. ХОРС — літер.-мист. журнал ч. 1. 10.— „ 4. МУР — журнал част. І. П. по 12.— і Ш 10.— „ 5. МУР — альманах ч. І. 12.— „ 6. Поет — поема Т. Осмачки 14.— „ 7. Поділля — П. Павловича 5.— „ 8. В житах — Г. Косинки 5.— „ 9. Спів Закарпаття — Степового 3.— „ 10. Щедристь — збірка поезій Б. Нижавського 3.50 „ 11. Полум'я земля — поезії П. Карпенка-Криниці 4.50 „ 12. Терновий вінець — Лесі України 3.— „ 13. Семпер тіро — І. Франка 3.— „ 14. Дві поеми — Т. Шевченка 1.— „ 15. Байди — Т. Шевченка 1.— „ 16. Чистота і правильність укр. літер. мови — П. Ковалева 3.— „ 17. Безособові речення — П. Ковалева 2.— „ 18. Поширений Катехизис для серед. шкіль архієп. Михаїла 15.— „ 19. Практичні вправи з географії — Марієнка 10.— „ 20. Праця — основа життя — Ю. Земляна 2.— „ 21. Дитяча абетка — Козбура 7.50 „ 22. Дві кізочки, казочка для дітей Судомори-Козобинського 3.— „ 23. Ми є нагорода за труд хлібороба — казочка 5.— „ 24. Пригоди з автобусом 3.— „ 25. Паровий верблюд 5.— „ 26. Півник та курочка — Н. Забіли 3.— „ 27. Гусця — Н. Бурик 2.50 „ 28. Діти, огадайте 4.— „ 29. Нашим дітям — журнал ч. І. 4.— „ 30. Утікає лід Мороз 2.— „ 31. „Дитячі витинанки“ — Паяцки і Зайчик 0.25 „ 32. Визначні сани України — таблиця 5.— „ 33. Образи Петлюри, більші 2.50 „ 34. Портрети Петлюри, листівки 0.60 „ 35. Карта України — Др. Кулицький 10.— „ 36. Велюкні листівки 0.50 - 1.— „ Крім того має на складі всі книжки, що з'явилися на еміграції і є ще в продажі ЗАМОВЛЕННЯ ВИКОНУЄ ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ Новий каталог ч. 2. за 1948 р. безплатно

— Бідан Софію шукає батько Білан Ковон. Regensburg, Runtingerstr. 11a. 419-1

— Ломаку Івана, нар. 1926 р. шукає батько Ломака Олексій. Regensburg, Mühlweg 84. 420-2

— Рідних та знайомих шукає Місюренко Валентин, Озеро. Писати: 249 P.O.W. Camp Ganburton near Workshop, England. 421-1

— Іванова Михайла народж. 1922 р. шукає жінка Клавдія. Писати на адр.: Iwanow A., Neu-Ulm, Reinhard-Kaserne, Bl. „B“, Zimmer 57. 423-1

— Дочку Іванову Анну нар. 1924 р. в селі Капеліха. Писати Iwanow A., Neu-Ulm, Reinhard-Kaserne, Bl. „B“, Zimmer 57. 424-1

— Стахурського Андрія Максимовича та його дружину Тетяну Олександрівну Стахурську з дітьми: Інною Кміта та Мариною Стахурською розшукує мати, Євгенія Панасенко, і просить повідомити її на адресу: Штутгарт, Зоненбергштрассе 24. 425-1

— Рідних: Григорія Пониклого, Михайла Чмеля, Ольгу Мацапуру розшукує Левко Чібода. Писати на „Українські Вісті“ 428-1

— Брата Василя Колосова і Скуратова Федора шукає Колосов Прокофій Терентійович. Писати на „Українські Вісті“ 429-1

— Романенка Миколу, нар. 1923 р., Дяченка Івана, Любовя Одарку, Гладна Андрія пошукує Марія Шевченко. Писати на „Українські Вісті“ 430-2

— Шевченка Макара Михайловича, що пошукував Петра Табачкого, просимо подати свою адресу: є лист. Редакції 432-1

— Дочку Ніну Холод, 1926 р. нар., розшукує Анна Холод. Зголошуватися на „УВ“ 431-1

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо таксу оплати за надрукування оголошень в нашому часописі 1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/8 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ. В тексті — 100% надвишки.

РОЗШУКИ — 50 пфеніг. за кожне окреме слово. Належну суму слід надсилати разом з текстом оголошення.

Без попередньої оплати — оголошень друкувати не будемо.

Адміністрація.

Від Адміністрації

Часопис „Українські Вісті“ виходить двічі на тиждень у середу і суботу. Приймається передплата:

На 1 місяць — 8 НМ „ 3 — 24 НМ Ціна окремого числа 1 НМ. ДО ІНШИХ КРАЇН: На 1 місяць — 10 НМ „ 3 — 30 НМ.

Нових передплатників (Американської і Англійської зон) ласкаво просимо замовляти „Укр. Вісті“ через місцеву німецьку пошту або листом.

Передплату належить вносити заздалегідь, бо нові передплатники одержуватимуть газету лише з 1-го числа наступного місяця.

Організуйте групову передплату та зголошуйтеся для кольпортажу. — Кольпортерам знижка 20%. — У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатися листовно і особисто до Адміністрації.

Administration „Ukrainiski Wisti“, Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видавничча Спілка „УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ“ РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Головний редактор Ів. БАГРЯНИЙ. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невміщених дописів листується лише в особливих випадках. — Дописи і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції:

Redaktion „Ukrainiski Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstraße 10

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму „Бльок „А“ від 8—12 год. щоденно, крім суботи.

Authorized by European Command Civil Affairs Division APO 757 — AG 383.7 — GEC-AGO — 11. März 1948

Druck: Ukrainische Zeitung, Neu-Ulm, Ludwigstraße 10